

Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen
'Clingendael'

Conflictpreventie en Vredesopbouw in Nederland

rondetafelconferentie
Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen 'Clingendael'
Den Haag, 25 september 2000

Verslag

© 2000 Europees Centrum voor Conflictpreventie &
Conflict Research Unit van het Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen
'Clingendael'

Redactie: Tsjard Bouta en Jeroen de Zeeuw

Europees Centrum voor Conflictpreventie (ECCP)

Achter de Dom 20

3512 JP Utrecht

Tel: 030 – 253 75 28

Fax: 030 – 253 75 29

Postbus 14069

3508 SC Utrecht

E-mail: euconflict@euconflict.org

<http://www.euconflict.org>

Conflict Research Unit (CRU)

Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen 'Clingendael'

Clingendael 7

2597 VH Den Haag

Tel: 070-3245384

Fax: 070-3282002

Postbus 93080

2509 AB Den Haag

E-mail: tbouta@clingendael.nl

<http://www.clingendael.nl/cru>

Inhoudsopgave	
Programma	4
Lijst van deelnemers	5
‘Welkom en inleidende opmerkingen’	6
Prof. dr A. van Staden, directeur Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen ‘Clingendael’	6
‘Conflict Preventie en Vredesopbouw - Het Nederlandse Beleid in Internationaal Perspectief’	9
Prof. dr ir G.E. Frerks, hoofd Conflict Research Unit, Instituut ‘Clingendael’	9
Discussie Nederlands beleid	15
Taken in Nederland op het gebied van conflictpreventie en vredesopbouw	17
P. van Tongeren, directeur Europees Centrum voor Conflictpreventie	17
Discussie NGO initiatieven	23
Conclusies	26
Informatie over CRU en ECCP	28

Programma

Voorzitter:	Prof. dr E.W. Hommes, voorzitter Europees Centrum voor Conflictpreventie (ECCP)
13.00 – 13.15:	Aankomst en koffie
13.15 – 13.30	Welkom en inleidende opmerkingen door prof. dr A. van Staden, directeur van het Instituut 'Clingendael'
13.30 – 13.50:	Conflictpreventie en Vredesopbouw. Het Nederlandse beleid in internationaal perspectief, door prof. dr ir G. E. Frerks, hoofd Conflict Research Unit (CRU) van Instituut 'Clingendael'
13.50 – 14.30:	Discussie
14.30 – 14.50:	Aanzet tot inventarisatie van bestaande initiatieven in Nederland, met toespitsing op taken en functies, door P. van Tongeren, directeur ECCP
14.50 – 15.30:	Discussie
15.30 – 16.00:	Thee
16.00 – 16.45:	Samenvattende en thematische discussie over in Nederland te vervullen taken en prioriteiten
16.45 – 17.00:	Conclusies, follow-up en sluiting

Lijst van deelnemers

1. Dhr. B. Boer	ACT Netherlands
2. Dhr. B. Bomert	Studiecentrum voor Vredesvraagstukken, Katholieke Universiteit Nijmegen
3. Mw. S. Borren	Novib
4. Dhr. P. Borsboom	Dutch Relief and Rehabilitation Agency
5. Dhr. T. Bouta	Clingendael / CRU
6. Dhr. A.P. Van Dijk	Novib
7. Dhr. A.J.E. Ferf	SNV
8. Dhr. G. E. Frerks	Clingendael / CRU
9. Dhr. B. de Gaay Fortman	Economen voor Vrede
10. Dhr. G. de Graaf Bierbrauwer	ECCP
11. Dhr. J. Gruiters	Pax Christi Nederland
12. Dhr. T. Hansma	HIVOS
13. Dhr. D. Hellema	Centrum voor Conflictstudies, Universiteit Utrecht
14. Dhr. J. Hoekema	D66
15. Dhr. E. Hommes	ECCP
16. Dhr. B. Horemans	Stichting Burger Vredesteams Nederland
17. Dhr. W. de Jonge	Interkerkelijk Vredesberaad
18. Dhr. B. Jongman	PIOOM
19. Mw. F. Karimi	GroenLinks
20. Mw. L. Laenens	AGALEV
21. Mw. A. van der Linden	Kontakt der Kontinenten
22. Mw. M. Lub	Secretariat High Commissioner on National Minorities
23. Dhr. R. Lucardie	Cordaid
24. Mw. M. Mooij	ICCO
25. Dhr. W. Pothof	Clingendael
26. Dhr. J.Q.Th.Rood	Clingendael
27. Dhr. A. van Staden	Clingendael
28. Mw. E. van der Steenhoven	NCDO
29. Mw. B. Stolte	ACT Netherlands
30. Mr. J. Timmer	Nederlandse Rode Kruis
31. Dhr. P. van Tongeren	ECCP
32. Dhr. W. Veenstra	Clingendael
33. Mw. J. Verhoeven	ECCP
34. Mw. S. Verstegen	Clingendael / CRU
35. Dhr. J. de Zeeuw	Clingendael / CRU

'Welkom en inleidende opmerkingen'

Prof. dr A. van Staden, directeur Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen 'Clingendael'

Mag ik beginnen u namens de twee organiserende instellingen, het European Platform for Conflict Prevention and Transformation en de Conflict Research Unit van het Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen 'Clingendael', welkom te heten. Het doet mij veel genoegen dat hier vanmiddag zoveel intellectueel potentieel verenigd is.

Er zijn diverse redenen om het onderwerp Conflict Preventie en Vredesopbouw op dit moment aan de orde te stellen.

In de eerste plaats heeft zowel het Instituut 'Clingendael' als het ECCP al geruime tijd activiteiten rondom dit thema ontplooid, zij op het verschillende deelterreinen en met een verschillende aanpak. Wat we delen is de overtuiging dat door toereikende preventie veel ellende kan worden voorkomen, en dat door een geschikt programma van wat tegenwoordig vredesopbouw activiteiten heten, het uitbreken en verder escaleren van conflicten kan worden tegengegaan. Idealiter moet vredesopbouw al in de fase voorafgaand aan een mogelijke gewelddadige escalatie van spanningen plaatsvinden en dus preventief werken, maar in de realiteit zien we vaak dat inspanningen hiertoe meestal tijdens of na een conflict worden gedaan. Wat men dan probeert te voorkomen is een (her)oplaaien van het conflict.

Graag wil ik iets zeggen over de doelstellingen van beide organiserende instellingen. Het ECCP is een onafhankelijke NGO, gericht op de preventie en oplossing van gewelddadige conflicten; het functioneert tevens als het secretariaat van het Europese Platform voor Conflict Preventie en Transformatie. Bij dit netwerk zijn ruim 100 Europese organisaties aangesloten, die zich op een of andere manier met deze problematiek bezighouden. De belangrijkste doelstellingen van de ECCP liggen op het terrein van 'netwerken' en informatieverzameling en -uitwisseling, een *clearinghouse* functie, bewustwording, lobby en *advocacy* en het formuleren van *lessons learned* en zogenoemde *best practices*. Het Centrum probeert zijn doelstellingen te bereiken onder meer door bijeenkomsten, publicaties, een nieuwsletter en een website.

'Clingendael', het Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen, richt zich officieel op het verruimen van de kennis en het verdiepen van het inzicht over internationale betrekkingen. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar het Nederlandse buitenlandse en veiligheidsbeleid, de Europese Unie, de VN en andere internationale organisaties, en conflict en veiligheidsvraagstukken. De doelstelling van 'Clingendael' wordt bereikt door een onderzoeksstaf van circa 20 personen, middels de publicatie van studies, de organisatie van cursussen en training programma's, en het verschaffen van informatie en een platform via onder andere de publicatie van de Internationale Spectator, seminars, conferenties en de media. Het instituut heeft tevens een uitgebreide bibliotheek en documentatiecentrum.

Vanuit deze verschillende, maar complementaire achtergronden hebben het ECCP en 'Clingendael' de noodzaak onderkend om de situatie van conflictpreventie en vredesopbouw in Nederland eens onder de loep te nemen. We zijn ons bewust dat dit alleen maar kan gebeuren door een en ander te plaatsen in de bredere context enerzijds van de huidige

ontwikkelingen, en anderzijds het denken en doen binnen andere, multilaterale of buitenlandse, nationale instellingen.

Als voorbeeld noem ik u de snelle ontwikkelingen rondom de opbouw van een militaire capaciteit in Europa, een onderwerp waar ik mezelf de laatste tijd mee bezig heb gehouden. Hiermee is vanzelfsprekend verbonden de noodzaak tot een duidelijk geformuleerd gemeenschappelijk defensie en veiligheidsbeleid te komen, alsmede een meer operationeel strategisch concept. U begrijpt wel dat een dergelijke discussie eigenlijk een diepere analyse van de Unie in haar totaliteit noodzakelijk maakt, inclusief de relaties tussen de diverse pijlers en de respectievelijke rol van de verschillende aanwezige instituties. Al op de komende top van Nice zullen hieromtrent een aantal belangrijke rapportages en besluiten aan de orde komen.

Een ander, ook zeer actueel thema, zijn de vredesoperaties van de VN die ons hier te lande terecht sterk bezighouden, niet alleen vanwege ons klassieke engagement en onze eigen, ingrijpende ervaringen, maar ook in het licht van de discussie zoals die thans is ontstaan rondom het Brahimi-rapport. De mogelijke uitzending van Nederlandse mariniers naar de grens tussen Ethiopië en Eritrea heeft een zelfde mobiliserend effect te weeg gebracht ten aanzien van bredere discussies over vrede, veiligheid en de gewenste internationale respons op escalatie elders.

We realiseren ons vaak steeds duidelijker en pijnlijker, dat er in dit opzicht een geschiedenis bestaat van gemiste kansen juist waar het gaat om preventief optreden en vredesopbouw. De harde, maar eerlijke analyses van de Secretaris-generaal, Kofi Annan, kunnen ons hierbij dienen als een voorbeeld. Zijn oproep te komen tot een *culture of prevention* mag worden opgevat als een aansporing om de daad bij het woord te voegen. Verder staat het onderwerp hoog op de agenda van diverse Nederlandse partners, niet in het minst van de zogenoemde like-minded groep van donoren binnen de ontwikkelingssamenwerking, alsmede van de zogenoemde 'Utsteinlanden'.

Ten slotte is Zweden bijvoorbeeld van plan het onderwerp van conflictpreventie krachtig te bevorderen en actief voort te zetten gedurende zijn EU-voorzitterschap dat volgt op het huidige, Franse voorzitterschap. De Zweedse Secretaris-Generaal van Buitenlandse Zaken, Løkke Hennekinne en de Zweedse Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking en Migratie en Asielbeleid, Gun-Britt Andersson hebben dit voornemen tijdens een conferentie afgelopen vrijdag in Parijs nog eens onderstreept.

Ik ben hier lang niet volledig geweest, maar meen wel al te kunnen concluderen dat we ons door dit soort ontwikkelingen expliciet rekenschap moeten geven van de situatie zoals die nu is gegroeid, en ons de vraag moeten stellen wat het beleid en de activiteiten op dit terrein van de Nederlandse overheid alsmede van de niet-gouvernementele organisaties hebben ingehouden, en –vanzelfsprekend– wat de ervaringen tot nu toe zijn geweest. Ook kunnen we zo bezien of er ruimte is voor verbeteringen, voorstellen en nieuwe initiatieven. We zouden ten slotte de omtrekken hiervan kunnen proberen te schetsen.

Ik ben daarom erg blij met uw komst en spreek de hoop uit dat we vanmiddag een goede discussie zullen hebben. Omdat die discussie in het programma centraal staat, is daarvoor de meeste ruimte gereserveerd. We hebben ons bijgevolg dan ook willen beperken tot twee korte, maar wezenlijke *key-note* introducties'.

Als eerste zal Georg Frerks, hoofd van de Conflict Research Unit van 'Clingendael' het Nederlandse beleid karakteriseren en in comparatief perspectief plaatsen ten opzichte van een aantal andere, prominente landen op het terrein van conflictpreventie en vredesopbouw.

Daarna zal Paul van Tongeren, directeur van het ECCP, de uitvoering van diverse, meer concrete taken op dit terrein in Nederland, de revue laten passeren en een korte inventarisatie van prestaties en tekortkomingen presenteren.

Daarna is het de bedoeling dat u samen nagaat wat een en ander inhoudt voor de toekomst, en welke verdere stappen er nog gezet kunnen of moeten worden. Ik zeg u vast dat het helaas voor mij niet mogelijk is daarbij aanwezig te zijn in verband met eerder aangegane verplichtingen. Ik ben echter blij met dit initiatief en zie met belangstelling uit naar de resultaten. Ik wens u een heel inspirerende en geïnspireerde discussie toe en verklaar hierbij de discussie voor geopend. Ik geef graag het woord en de denkbeeldige hamer aan professor Hommes, die de rondetafel conferentie zal leiden.

‘Conflict Preventie en Vredesopbouw - Het Nederlandse Beleid in Internationaal Perspectief’

Prof. dr ir G.E. Frerks, hoofd Conflict Research Unit, Instituut 'Clingendael'

Inleiding

In de bundel die u heeft ontvangen heeft u een *issue-paper* aangetroffen van Jeroen de Zeeuw en mijzelf over dit onderwerp. Hoewel ik nu de inleiding mag verzorgen, gaat het dus uitdrukkelijk om een analyse van ons beiden. Ik ben in de twintig minuten die voor deze inleiding staan, niet in staat alle details van het *issue-paper* te herhalen of uit te werken. Ik streef dan ook in het geheel niet naar volledigheid en wil daarom volstaan met een paar essentiële hoofdvragen en hoofdlijnen, namelijk:

- Hoe kan het Nederlandse beleid op het terrein van conflictpreventie en vredesopbouw worden gekarakteriseerd?
- Wat zijn de relatief sterke punten van dat beleid?
- Wat zijn de zwakke punten of gaten in dat beleid?
- Hoe wordt dat beleid in de praktijk uitgevoerd?
- En ten slotte, hoe kunnen het Nederlandse beleid en de beleidsuitvoering in de praktijk worden vergeleken met die van andere, relevante landen op dit terrein?

Methodologische verantwoording

Laat ik, voordat ik deze vragen ga beantwoorden, nog even ingaan op hoe de antwoorden op deze vragen eigenlijk door ons zijn geformuleerd. We hebben hiervoor uiteraard gekeken naar de diverse beleidsnota's die in de loop van de jaren zijn verschenen, vooral van de hand van de toenmalige Minister voor Ontwikkelingssamenwerking, Jan Pronk. Tevens is gekeken naar de diverse nota's van de Ministers van Defensie en, voor zover relevant, van Buitenlandse Zaken. Ook is gekeken naar de Memories van Toelichting bij de begrotingen door de jaren heen. De meest expliciete beleidsdocumenten op het terrein van conflictpreventie en vredesopbouw dateren uit de vorige kabinetsperiode en zijn geschreven door andere bewindspersonen dan de huidige. Een andere complicerende factor is dat meer gedetailleerd beleid, bijvoorbeeld op het niveau van landen of concrete conflicten, niet duidelijk of zelfs in het geheel niet is gearticuleerd, en slechts kan worden gereconstrueerd uit gefragmenteerde en verspreide uitspraken, memoranda e.d. Omdat papier voorts –zoals we weten– geduldig is en er vaak een groot *écart* bestaat tussen voornemens en uitvoering, hebben we ook gepoogd inzicht te krijgen in de daadwerkelijke beleidspraktijk. We hebben hierbij kunnen profiteren van een lopend 'Clingendael' onderzoek, getiteld het *Conflict Policy Research Project*. Dit project bestond uit een conceptueel en theoretisch gedeelte waarin modellen van *early warning and early response* zijn onderzocht en op basis daarvan voor Nederland een zogenoemd *Conflict and Policy Assessment Framework* (CPAF) is opgesteld. Verder zijn, op basis van empirisch onderzoek, door 'Clingendael' het Nederlandse conflictgerelateerde beleid en daaruit voortvloeiende interventies in zes landen in conflict in kaart gebracht en geanalyseerd.

Verder is er gekeken naar andere onderzoeken en evaluaties (o.a. de Joint Evaluation of Emergency Assistance to Rwanda uitgevoerd door enige tientallen donorlanden en organisaties, het rapport van de Commissie Bakker, het Brahimi rapport en diverse

rapportages van de SGVN) waarbij weliswaar andere aspecten zijn besproken, maar wel vergelijkbare institutionele en besluitvormingsprocessen aan de orde kwamen.

Voor de vergelijking met andere landen is uitsluitend gebruik gemaakt van de beschikbare literatuur en hebben we niet echt kunnen kijken naar de beleidsuitvoering, hoewel er enig evaluatief materiaal beschikbaar was. De gebruikte literatuur kunt u terugvinden in de bibliografie behorend bij ons artikel. De diverse genoemde Clingendael-rapporten kunt u, evenals materiaal van het ECCP, vinden op de leestafel en desgewenst bij ons bestellen. Na deze methodologische verantwoording ga ik dan graag over op de beantwoording van de vragen zelf.

Vraag 1: Hoe kan het Nederlandse beleid op het terrein van conflictpreventie en vredesopbouw worden gekarakteriseerd?

Nederland heeft al relatief vroeg, aan het begin van de negentiger jaren een beleid op het terrein van conflictpreventie en vredesopbouw geformuleerd, dat alom als innovatief en origineel is beschouwd en in zekere zin een internationale voorbeeldwerking heeft gehad. Met name Pronk's ideeën over *development-for-peace* zoals uiteengezet in zijn Princeton-speech hebben de aandacht getrokken en zijn geïncorporeerd in het internationale denken. Ook op het terrein van conflictpreventie heeft Nederland de 'politiek juiste' opvattingen geventileerd en steeds benadrukt dat hierop de nadruk moet liggen. In het algemeen kan het Nederlandse beleid worden gekenschetst vanuit een aantal belangrijke accenten:

- Integratie van de verschillende bestaande beleidsterreinen en instrumenten (een gedachte die ook ten grondslag lag aan het regeerakkoord van 1994 (herijking en ontschotting) en tot uiting is gekomen in de recente integratie van de afdelingen die werkzaam waren op het terrein conflictpreventie, goed bestuur, democratisering en institutionele ontwikkeling. We zien hier een samensmelting van de conflictdimensie met de politieke en ontwikkelingsaspecten van de materie;
- De nadruk op preventief respectievelijk pro-actief beleid en handelen;
- De nadruk op instrumenten en principes van internationaal recht, mensenrechten en goed bestuur.
- Samenwerking in internationaal verband. Nederland werkt in het algemeen samen met andere organisaties op dit terrein, zoals leden van de VN familie, het Comité van het Internationale Rode Kruis en de Federatie van Rode Kruis en Halve Maan Verenigingen en een veelheid van nationale en internationale NGO's.
- Duidelijke standpunten en internationale profilering. Er kan worden gesteld dat tot voor kort sprake was van een duidelijke politieke profilering van Nederland op dit terrein met name door de in het oog springende activiteiten van Minister Pronk. Deze richtten zich vooral op de diverse brandhaarden in Afrika (Liberia, Soedan, Congo en Rwanda), maar ook daarbuiten zoals in Afghanistan. Ook heeft Nederland vrij consistent binnen de VN aandacht gevraagd voor de materie, overigens niet altijd met het gewenste succes. Recentelijk heeft de Nederlandse zetel in de Veiligheidsraad van de VN wel weer voor een duidelijke impuls gezorgd.
- Ruimhartige inzet van middelen en mankracht. Nederland zet veel middelen in voor het gehele complex van noodhulp, conflictpreventie en vredesopbouw, hoewel het meeste geld –helaas, maar onvermijdelijk– nog steeds wordt opgeslokt door noodhulp en veel minder door een preventief programma gericht op meer structurele factoren. Voor allerlei vredesoperaties heeft Nederland al decennia lang personeel en middelen (zowel militair als civiel) bijgedragen.

Concluderend kan men stellen dat met het beleid van Nederland op zich niet zoveel mis is, maar wel dat er aan de operationalisering en institutionele vormgeving het een en ander schort. Ik kom daarop zo dadelijk bij de vraag over de relatief zwakke punten nog wel terug.

Vraag 2: Wat zijn de relatief sterke punten van het Nederlandse beleid op het terrein van conflictpreventie en vredesopbouw?

Zoals zojuist bij de karakterisering reeds werd aangegeven, kenmerkt het beleid van Nederland zich door een aantal relevante en duidelijk geformuleerde uitgangspunten, die in het verleden goed zijn uitgedragen. Er is ook theoretische aandacht voor het aspect van internationale samenwerking en een duidelijke gerichtheid op lokale actoren, zowel op het niveau van de regeringen als de betrokken *civil societies*. Het beleid ten aanzien van vredesopbouw is internationaal gezien als innoverend te kenschetsen en is met de vereiste middelen in gang gezet en ondersteund. Ook bestaat er, althans op papier, aandacht voor de problematiek van integratie, of om binnen de Europese terminologie te blijven: die van de beleidscoherentie. Bij al deze aspecten moet de daadwerkelijke lakmoestest echter niet alleen op het niveau van de beleidsformulering worden gedaan, maar ook worden toegepast op de fase van de uitvoering en ten aanzien van de bereikte resultaten. Dat komt zo meteen aan de orde.

Vraag 3: Wat zijn de zwakke punten of gaten in het Nederlandse beleid op het terrein van conflictpreventie en vredesopbouw?

De zwakke punten van het Nederlandse beleid liggen –naar mijn oordeel– op de wat minder duidelijke profilering en articulatie in de meest recente periode. Hoewel aan het vigerende beleid uit de vorige kabinetsperiode nog steeds lippendienst wordt bewezen, is er niet veel gebeurd om dit beleid te actualiseren aan de zich steeds en steeds sneller wijzigende omstandigheden. Professor van Staden heeft daarnet al een aantal relevante ontwikkelingen genoemd, er zouden nog met gemak een dozijn aan kunnen worden toegevoegd. Ik vraag mij af of deze wel steeds in voldoende mate in ons beleid worden verdisconteerd. Hiervoor is een sterke politieke en intellectuele betrokkenheid noodzakelijk, iets wat je op dit moment bijvoorbeeld sterk ziet bij de Zweden en een aantal andere landen. Het aantal recente publicaties van de ons omringende landen is opvallend en wij mogen niet op onze lauweren blijven rusten.

Ik wil hierbij wel opmerken dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken 'Clingendael' voortdurend en ruimhartig in de gelegenheid heeft gesteld relevant onderzoek te doen, maar dit kan natuurlijk niet in de plaats komen van eigen analyses of het doorvertalen van de onderzoeksresultaten naar de eigen beleidspraktijk.

Vraag 4: Hoe wordt het Nederlandse beleid op het terrein van conflictpreventie en vredesopbouw beleid in de praktijk uitgevoerd?

Ten aanzien van de beleidspraktijk komen een aantal tekortkomingen pregnanter in zicht. In de eerste plaats kan, op basis van het door Clingendael verrichte landenonderzoek, worden gesteld, dat in de praktijk een aantal van onze ambities en beleidsuitgangspunten nauwelijks wordt gerealiseerd. Dit heeft vooral betrekking op het punt van integratie van doeleinden en instrumenten. Zonder me een oordeel te willen aanmeten over het al dan niet geslaagd zijn van de herijkingsoperatie in zijn totaliteit, blijkt in ieder geval dat de integratie van verschillende instrumenten op het terrein van conflictpreventie en vredesopbouw geen sinecure is. Er blijken discontinuï teiten en inconsistenties voor te komen op verschillende niveaus. Zo kan er sprake zijn van contradicties tussen verschillende conflictinstrumenten onderling (denk aan de spanning tussen humanitaire hulp en structurele oplossingen), tussen

het conflictpreventie en vredesopbouwbeleid en andere onderdelen van het buitenlandse beleid (de bredere buitenlandse politiek, economische belangen, mensenrechten). Deze kwestie is niet alleen beleidsmatig van belang, het gaat hier tevens om allerlei institutionele configuraties, die -zoals we allemaal weten- van nogal hardnekkige aard kunnen zijn.

Ook valt vaak een tegenstelling te constateren tussen de korte en lange termijn instrumenten en tussen de acties van verschillende donor landen of andere internationale actoren. Er mag internationaal niet zomaar uitgegaan worden van een convergentie van belangen of van hetzelfde engagement als Nederland heeft. Er zijn steeds actoren in het spel met wezenlijk andere belangen, een gebrek aan interesse, of zelfs met de bedoeling vredespogingen te frustreren (de zogenoemde *spoilers*). Soms is Nederland wat naïef gebleken in dit internationale spel.

Hoewel er in algemene termen een duidelijke beleidslijn is geformuleerd door Nederland, is het onduidelijk hoe dit beleid eruit ziet voor concrete gebieden, conflicten of landen in oorlog. In een enkel geval wordt dit van te voren expliciet gemaakt, maar meestal bestaat zo'n concreet beleid nauwelijks en kan het hooguit achteraf worden gereconstrueerd uit losse uitspraken, kamerdebatten en memoranda. Dit maakt dat het beleid eigenlijk steeds een beleid-in-wording is, dat daardoor een reactief en *ad hoc* karakter krijgt.

In wezen kan men ook vaststellen dat er een onvoldoende analyse van de Ausgangssituation heeft plaats gevonden, van wat wel genoemd worden de *root causes of conflict*, van de conflict trends, probleemgebieden en aanknopingspunten voor actie, niet alleen als brandblusser, maar ook meer structureel en op lange termijn. Er is mijns inziens een duidelijk tekort aan prognose en diagnose. Verzameling en uitwisseling van informatie en gegevens, een relevante analyse van ontwikkelingen en positieve of negatieve trends is onontbeerlijk.

In het door 'Clingendael' ontwikkelde *Conflict and Policy Assessment Framework* worden hiertoe voorstellen ontwikkeld op basis van het door het Fund for Peace ontwikkelde model voor conflict- en trendanalyse. Zo'n exercitie zou idealiter moeten uitmonden in een conflict analyse paper. Een dergelijk stuk bestaat echter niet voor de meeste landen in conflict waar Nederland iets mee te maken heeft.

Van haast nog groter belang dan dergelijke *early warning* modellen op zich, is het op basis hiervan tot stand brengen van een systeem van *early response*. Hiertoe zijn een aantal wezenlijke politieke vragen aan de orde met betrekking tot de Nederlandse doelstellingen in het algemeen, maar ook ten opzichte van concrete gevallen (tegenwoordig het *mission statement* genoemd). Deze doelstellingen moeten vanzelfsprekend tijdig en eenduidig geformuleerd worden. Dan pas kunnen ook vragen rondom capaciteit aan de orde komen, vragen over de gereedschapskist die we tot onze beschikking hebben. We hebben verder ook een kritische analyse van ons beleid in het verleden nodig en een institutioneel geheugen op basis van geleerde lessen. Dit alles zou idealiter moeten uitmonden in een strategisch stuk gericht op toekomstige interventies. Pas daarna kun je de eigenlijke acties gaan plannen, mede op basis van een *ex ante* inschatting van de voorgenomen beleidsstappen en concrete interventies. Tenslotte is er tijdens de implementatie een goed systeem van monitoring en evaluatie nodig. Er is trouwens wel een debat mogelijk in hoeverre allerlei lessen zijn te veralgemeniseren, het zogenoemde 'specificiteit/generalisatie' dilemma.

Al deze zaken dienen in een helder besluitvormings- en procedureel schema te zijn vastgelegd. Ik vertel u waarschijnlijk weinig nieuws dat op bijna al deze punten de

Nederlandse beleidspraktijk nog aanzienlijke ruimte biedt voor verbetering. Sterker nog, op een aantal punten is sprake van serieuze omissies. Ik hoop dat het eerder genoemde *framework* hierbij steun kan verrichten.

Natuurlijk bieden dergelijke stappen geen garantie op succes, daarvoor is de wereld te boos en ingewikkeld. Wel vormen ze op zijn minst een aantal precondities voor een meer geslaagd en effectief optreden.

Vraag 5: Hoe vergelijken het Nederlandse beleid op het terrein van conflictpreventie en vredesopbouw en de beleidsuitvoering in de praktijk zich met die van andere, relevante landen op dit terrein?

In ons *issue-paper* treft u een uitvoerig overzicht aan van het internationale discours op dit terrein en de concrete beleidsuitspraken en interventies ondernomen door andere landen en internationale organisaties. Het is niet zinvol deze thans allemaal te herhalen. Wat opvalt is een grote en toenemende activiteit op dit terrein. Ook zie ik een toenemende convergentie in standpunten van een aantal min of meer gelijkgezinde landen. Ook geven de internationale ontwikkelingen van dit moment de onderwerpen conflictpreventie en vredesopbouw een zeker momentum mee. Dit geldt met name voor de EU, maar ook voor de VN en gremia als de G-8.

Ik wil hierbij nog wel enige kanttekeningen plaatsen.

- We moeten nog wat werk verrichten op het terrein van terminologie, concepten e.d. Het gevaar is niet denkbeeldig dat er achter de enigszins ambigue begrippen wezenlijk verschillende opvattingen schuilgaan. Hiertegen is afgelopen vrijdag nog gewaarschuwd in een seminar over conflictpreventie in Parijs georganiseerd door de toekomstige EU voorzitter Zweden.
- Een gevaar schuilt in een zekere dominantie van het militaire aspect boven de wat 'softere' veiligheidsbenaderingen zoals die specifiek in de preventieve hoek en op het terrein van vredesopbouw liggen. Vaak ligt de verantwoordelijkheid hiervoor bij de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking. Overigens geloof ik dat het succes van de OVSE en met name de Hoge Commissaris voor de Minderheden, de heer Max van der Stoep, de noodzaak van dit soort werk overtuigend heeft aangetoond.
- Hiermee direct verbonden is het vraagstuk van de coherentie. Dit is een van meest netelige problemen. Ik volsta er maar even mee te constateren dat binnen de EU deze materie, ondanks bijvoorbeeld de onder Nederlands voorzitterschap aangenomen resolutie terzake, nog geen stap dichterbij een oplossing is gekomen.
- We zullen actief naar *partnerships* moeten zoeken en deze moeten cultiveren. Dit vergt mijns inziens een herprofilering van Nederland op het terrein van conflict preventie en vredesopbouw en een hernieuwd politiek en intellectueel engagement. Het zou jammer zijn onze goede naam op dit terrein internationaal teloor te laten gaan door niet voortdurend op de actuele ontwikkelingen in te springen en ons beleid daaraan –waar nodig– aan te passen.
- Veel van de tekortkomingen, die ik voor Nederland heb geconstateerd, spelen ook voor andere landen. Het verdient aanbeveling een betere uitwisseling tot stand te brengen. Hiervoor bestaat veel interesse en is het juiste klimaat aan het ontstaan. Ik weet zeker dat Paul zo meteen dit schot voor open doel niet onbeantwoord zal laten. Dat brengt mij dan tot mijn afronding.

Ik concludeer dat Nederland al in het verleden een goed beleid op het terrein van conflictpreventie heeft gehad. Ik heb daarvan een aantal sterke kanten aangegeven. Wel

moeten we zo'n beleid niet op zijn beloop laten. Ik heb in dat verband voor hernieuwde investeringen en politiek en intellectueel engagement gepleit. Een internationale 'herprofilering'. Ook heb ik aangegeven dat aan de operationele kant van de planning, formulering, uitvoering en evaluatie van beleid verschillende zwakke punten en tekortkomingen vallen te constateren. Ik heb hiervoor enige suggesties gedaan mede op basis van 'Clingendael' onderzoek. Tenslotte heb ik gewezen op de positieve internationale context en het nut van internationale samenwerking.

Kortom, er ligt een noodzaak tot actie, maar gelukkig ligt er eveneens een potentie en een beter perspectief op succes. Er is internationaal een zekere consensus over de materie aan het ontstaan en bij diverse partners bestaat een voldoende mate van bereidwilligheid tot gezamenlijke reflectie en actie. Ik ben erg benieuwd naar uw verdere suggesties en ideeën op dit terrein.

Dank u voor uw aandacht.

Discussie Nederlands beleid

Nederlandse beleid in de praktijk

Hoewel het beleid op zich helder is geformuleerd, blijft het de vraag hoe je het succes hiervan in de weerbarstige praktijk moet meten. Hiertoe zal men het beleid continu moeten actualiseren en doorvertalen naar concrete situaties. Alleen daar kan bepaald worden wat de speelruimte is. Succes is echter nooit volledig te bewijzen. Wel kan plausibel worden gemaakt dat negatieve trends die uiteindelijk leiden tot het toenemen of uitbreken van een conflict, omgebogen kunnen worden.

De kosten van curatieve acties (zoals het Stabiliteitspact) zijn vele malen hoger dan kosten voor conflictpreventieve acties. Het bedrijfsleven en verzekeringsmaatschappijen zien gelukkig steeds meer het nut in van dergelijke preventieve actie -het voorkomen van uitbreken van conflict kan hen namelijk aanzienlijke kostenbesparingen opleveren- en zouden aan conflictpreventie op zich en het meetbaar maken van het succes daarvan een bijdrage kunnen leveren.

Verder kwam de vraag naar voren of externe interventies überhaupt wel kunnen bijdragen aan het voorkomen en verminderen van conflicten. Zijn de bijdragen van conflictpreventieve instrumenten niet zeer beperkt? Bovendien is interveniëren in een conflictsituatie in de realiteit zeer ingewikkeld. Men zou daarom ook de keuze kunnen maken om minder aan conflictpreventie te doen. In reactie hierop wordt gezegd dat er in het verleden door de Nederlandse overheid niet zo'n duidelijke keuze is gemaakt om wel of niet aan conflictpreventie te doen en als die al gemaakt werd, dan had dit moeten gebeuren op basis van een heldere analyse. Aan de andere kant is er in het verleden wel duidelijk sprake geweest van zogenoemde *missed opportunities*. Als de conflictsituatie beter was geanalyseerd, zou men tot de conclusie zijn gekomen dat er talrijke momenten waren geweest waarop effectief ingegrepen had kunnen worden. Er zijn strategische momenten binnen de aanloop naar een conflict aan te wijzen. Behalve om de zogenoemde *triggers*, gaat het hierbij vooral om onderliggende oorzaken. Hierop dient effectief ingespeeld te worden. Dit geldt niet alleen voor de overheid, maar ook NGO's kunnen op het juiste moment met geconsolideerde actie richting politiek komen. Men moet over het effect van conflictgerelateerde interventies dan ook niet al te pessimistisch zijn. Het idee van 'zet er maar een hek omheen en laat ze het maar uitvechten' (de zogenoemde 'Heras-oplossing') kan toch ook niet de bedoeling zijn.

Continuïteit van beleid

Tijdens de discussie kwam naar voren dat er aanmerkelijke verschillen in het conflictbeleid van Pronk en Herfkens bestaan. Hoewel de Nederlandse overheid zegt dat het oude beleid, zoals dat ontwikkeld is tijdens het ministerschap van Pronk, nog steeds wordt voortgezet, is dat uit de huidige praktijk op het terrein van conflictpreventie nauwelijks af te lezen. De verwachting is dat er spanningen en mogelijk zelfs contradicties zullen ontstaan als het oude beleid met de huidige uitgangspunten en beleidsinstrumenten wordt uitgevoerd. Reacties vanuit de zaal gaven aan dat de Nederlandse inbreng op het gebied van conflictpreventie misschien niet meer vooroploopt in het 'doen' omdat er minder aandacht geschonken wordt aan het 'denken' op dit terrein. Het beleid is daarom wellicht minder succesvol geweest en het lijkt erop dat actief ingrijpen bij conflictsituaties soms zelfs werd nagelaten. Uit onderzoek blijkt bovendien dat het merendeel van de Nederlandse interventies in een aantal landen veelal reactief in plaats van preventief van aard is geweest. Vanuit de zaal werd daarom gepleit voor

een hernieuwde nadruk op reflectie en het ontwikkelen van meer specifiek beleid voor conflictpreventie en vredesopbouw.

We moeten niet vergeten dat ook in het verleden belangrijke activiteiten op het gebied van vredesopbouw en conflictpreventie hebben plaatsgevonden, veelal onder een andere noemer (bijv. in diplomatieke interventies en vredesmissies zelfs voor de Tweede Wereldoorlog). Ook het aanwenden van ontwikkelingssamenwerking voor politieke doeleinden (respect voor mensenrechten) kent de nodige voorbeelden uit het verleden. Als we terugkijken naar de geschiedenis dan kunnen we waarschijnlijk veel leren uit eerdere initiatieven op dit terrein. Relatief nieuw echter is het verband tussen ontwikkelingssamenwerking en conflictpreventie.

Relatie conflict en ontwikkeling

In de Memorie van Toelichting wordt de relatie tussen ontwikkeling en de bevordering van stabiliteit en vrede relatief onproblematisch voorgesteld. Hiermee wordt voorbijgegaan aan het feit dat de relatie tussen ontwikkeling en conflict zeer complex is. Interventies kunnen zelfs spanningen aanwakkeren en conflicten teweeg brengen (o.a. grootscheepse verhuizing door het bouwen van stuwdammen). Ontwikkelingssamenwerking heeft dikwijls effecten op de machtsverhoudingen binnen een land en brengt tevens een grote stroom hulpgoederen op gang wat ook weer negatieve effecten teweeg kan brengen. Er wordt daarom steeds meer bepleit om, alvorens tot een interventie over te gaan *ex ante* een zogenoemde *conflict and peace impact assessment* uit te voeren. Hiermee kan een inschatting worden gemaakt van de invloed van een ontwikkelingsinterventie op perspectieven van vrede en conflict. Later in de discussie wordt de mogelijk nuttige rol van ambassades op dit punt benadrukt. Zij zouden door het Ministerie van Buitenlandse Zaken vaker geraadpleegd moeten worden als het erom gaat de context van het conflict duidelijker te krijgen.

Ondanks de complexe en soms wat problematische relatie tussen conflict en ontwikkeling, blijft ontwikkelingssamenwerking zeker een belangrijk instrument op het vlak van conflictpreventie. Wel blijft het hierbij noodzakelijk om tot een goede afstemming te komen met andere instrumenten op dit terrein.

Beleidscoherentie en -integratie

Het bestaan van verschillende landenlijstjes binnen het ontwikkelingssamenwerkingbeleid (de landenlijst van 18 + 4, landenlijst waar sectorale programma's ingezet worden, DMV-landen en tenslotte landen in conflict) kan de coherentie van het beleid in de praktijk nadelig beïnvloeden. Als er behoefte bestaat in de praktijk om de verschillende beleidsinstrumenten te combineren (zoals in het debat over de relatie tussen noodhulp, rehabilitatie en ontwikkelingssamenwerking wordt gesuggereerd) dan wordt de flexibiliteit, die nodig is om in conflictsituaties effectief te opereren, niet bevorderd door het bestaan van verschillende lijstjes.

Taken in Nederland op het gebied van conflictpreventie en vredesopbouw

P. van Tongeren, directeur Europees Centrum voor Conflictpreventie

Door oorlogen zoals op de Balkan, Kaukasus of Rwanda is de discussie over conflictpreventie en vredesopbouw goed op gang gekomen. Ook in Nederland wordt vanuit diverse hoeken de noodzaak van conflictpreventie onderschreven, denk bijvoorbeeld aan de Defensienota 2000, waar een apart kader gewijd wordt aan conflictpreventie. 'Het voorkomen en beheersen van crises vergt een brede, geïntegreerde aanpak. Conflictpreventie is van een niet te onderschatten betekenis. Te vaak wordt achteraf vastgesteld dat in een vroeger stadium meer te bereiken was geweest. In zijn jongste rapport aan de Algemene Vergadering van de VN constateert de Secretaris-generaal dat de internationale gemeenschap veeleer reactief dan preventief te werk gaat. Hij pleit voor een *culture of prevention*'.

Deze 'cultuur van preventie' geldt mijns inziens niet alleen voor regeringen en internationale gouvernementele organisaties als de Verenigde Naties en de Europese Unie. Ook de *civil society*, de niet-gouvernementele organisaties, academische instellingen, trainingsinstituten en de media hebben hier een belangrijke rol in te spelen.

In Nederland, en eigenlijk in heel continentaal Europa, is het veld van conflictpreventie en vredesopbouw nog relatief nieuw en in ontwikkeling; dit in vergelijking met de VS en Groot-Brittannië. Om die reden moet er op dit gebied een aantal punten verder ontwikkeld worden. Bij het ontplooiën van activiteiten is het bijvoorbeeld van belang te weten wie wat doet en een overzicht te hebben van welke actoren, lokaal, nationaal of internationaal actief zijn in een regio of op een bepaald terrein. Daarnaast is er behoefte aan meer onderzoek en analyse naar de verschillende instrumenten en naar wanneer welk instrument ingezet zou kunnen worden. Voor de afstemming van beleid en activiteiten en uitwisselen van kennis en ervaringen zou een bepaalde infrastructuur nuttig zijn.

De volgende lijst van negen activiteiten die binnen het kader van conflictpreventie en vredesopbouw zouden kunnen vallen, is geenszins volledig; in aantal, noch in de voorbeelden. Dit is slechts een beginpunt van discussie en ik hoop samen met u tijdens de rondetafelconferentie, maar ook daarna, verder invulling te kunnen geven aan de inventarisatie van wat er mist, wat er wenselijk is en hoe de verschillende organisaties in Nederland die direct of indirect betrokken zijn bij dit onderwerp de lacunes zouden kunnen opvullen. Het is zeker niet de bedoeling dat al deze activiteiten door één organisatie verricht wordt. Veel van deze activiteiten worden al gedaan door verschillende Nederlandse organisaties en is er met name meer afstemming nodig. Andere taken zouden verder kunnen worden ontwikkeld.

1. *Het bevorderen van de aandacht voor conflictpreventie en vredesopbouw in brede zin, met name door steun aan conflictpreventie- en vredesopbouwprogramma's en activiteiten in conflictgebieden.*

Hier gaat het met name om programma's gericht op het stimuleren van de *local capacities*, vrouwenparticipatie, monitoren van mensenrechten, democratisering, bijeenroepen van nationale fora, beleidsdialogen et cetera, allen met een focus op conflictpreventie, verzoening en/of vredesopbouw.

Bij veel organisaties is de invalshoek mensenrechten of maatschappijopbouw. Novib steunt bijvoorbeeld lokale, regionale en nationale organisaties die op het gebied van mensenrechten actief zijn. Op haar website stelt ze dat ze 'met steun aan deze organisaties preventief te werk probeert te gaan'. Interessant is ook wat Oxfam-international, waar Novib lid van is, beschrijft in haar *Strategic Programme Business Plan 2001 – 2004, Guidelines for Regional Teams*. Hierin worden vijf doelen beschreven, waarvan de derde, *the Right to Life and Security*, 'concerns rights enshrined in the UN Declaration as well as International Humanitarian Law and relates particularly to issues of conflict and violence'. Onder andere 'Conflict prevention and resolution and peace building' vallen onder het derde doel.

Er blijkt in dit veld ook steeds meer interesse te zijn voor samenwerking tussen ontwikkelingsorganisaties en organisaties gericht op of met expertise in conflictpreventie of vredesopbouw. Cordaid en Pax Christi hebben eind vorig jaar een meerjarige samenwerkings-overeenkomst gesloten omdat beide organisaties van mening zijn dat 'met name in conflictregio's blijkt dat de ontwikkeling van een duurzame samenleving alleen kansen heeft, indien ook vredes- en verzoeningsprocessen door mensen in de samenleving worden gedragen'. Zij gaan zich richten op lokale initiatieven in conflictgebieden in Afrika en de Balkan die vrede en verzoening bevorderen. Een voorbeeld hiervan is de opbouw van regionale vredescentra in Soedan. Cordaid heeft daarnaast conflictpreventie als een van de drie prioriteiten op haar agenda voor de komende jaren gezet. In het kader van het stabiliteitspact voor de Balkan werkt HIVOS onder andere samen met het IKV.

Als blijkt dat projecten zoals bijvoorbeeld het *Peace and Reconciliation Project* van de *National Council of Churches in Kenya*, jarenlang gesteund door de Nederlandse overheid en via de Stichting Oecumenische Hulp (SOH), succesvol zijn, zouden er dan niet veel meer van dit soort projecten gestimuleerd moeten worden?

2. *Het verzorgen van een overzicht van wie wat doet op dit terrein, lokaal, nationaal en internationaal, zowel geografisch als thematisch. Een Clearinghouse functie.*

Het is bij het ontwikkelen van eigen activiteiten in (potentiële) conflictgebieden cruciaal te weten wie wat doet, welke initiatieven er zowel lokaal als internationaal al ondernomen worden, onder andere om aansluiting op andere initiatieven mogelijk te maken en het doubleren van activiteiten te voorkomen. Daarnaast is het van belang te weten welke instrumenten er voor handen zijn en welke in bepaalde situaties het beste werken. Er blijkt naast een *regionale* benadering ook belangstelling te zijn voor een overzicht van wie wat doet en wat werkt vanuit een *thematische* invalshoek, zoals educatie, media, bedrijfsleven et cetera. Dit is een heel breed terrein waar nog weinig samenwerking lijkt te zijn tussen NGO's, academische instellingen e.d.. Websites bieden een goede mogelijkheid tot informatie-uitwisseling op dit terrein.

3. *Het vervullen van een intermediaire of liaison functie tussen overheden, NGO's en academische instellingen; een platform functie.*

Deze velden zijn vaak zeer gesegmenteerd en men weet vaak weinig van elkaar. Het is nuttig deze met elkaar in contact te brengen om ervaringen uit te wisselen en contacten te leggen. Dit is met name van belang om de veelbesproken kloof tussen theorie en praktijk en tussen *early warning* en *early action* te verkleinen.

Op het gebied van ontwikkelingssamenwerking en mensenrechten zijn er verschillende voorbeelden van dit soort platforms of coalities, zoals in Nederland het Gemeenschappelijk Overleg Medefinanciering (GOM), het Grote-Meren Platform of het Breed Mensenrechten

Overleg. In Europa heb je het Liaison Committee of Development NGOs to the European Union, Eurostep en Cidse.

In Europees verband brengt het Europees Platform voor Conflictpreventie en Transformatie zo'n 100 organisaties in Europa bijeen die actief zijn in conflictpreventie, vredesopbouw of verzoening.

In Nederland is er op dit terrein nog geen specifiek overleg of netwerk waar academici, NGO's, en overheid kennis en ervaring kunnen uitwisselen. Daarnaast is de vraag hoe tot afstemming te komen met grotere netwerken.

MFO's, ontwikkelings- en humanitaire organisaties hebben een keer per kwartaal overleg met DMV van Buitenlandse Zaken. Zou het wenselijk zijn ook vanuit de invalshoek van conflictpreventie algemeen of thematisch overleg te hebben? Het Canadian Peacebuilding Committee organiseert bijvoorbeeld met regelmaat gezamenlijke bijeenkomsten rond vredesopbouw en conflictpreventie voor NGO's, het academische veld en met het Canadese ministerie van Buitenlandse Zaken en CIDA.

4. Het bevorderen van expertise en deskundigheid en vergroten van de capaciteit op dit gebied.

Hier zijn vier punten te onderscheiden: *capaciteit binnen organisaties*; wetenschappelijk onderzoek naar dit nieuwe terrein; trainingen en onderwijs op dit terrein; en de beschikbaarheid en bereikbaarheid van de experts.

Medewerker Conflictpreventie en vredesopbouw

Indien we invulling willen geven aan beleid en activiteiten gericht op conflictpreventie en vredesopbouw, dan is het van belang dat er deskundigheid binnen de organisaties aanwezig is zoals nu vaak wel al het geval rond onderwerpen als milieu en mensenrechten. Dit zie je – vooral in Groot-Brittannië – ook gebeuren op het terrein van conflictpreventie, verzoening en vredesopbouw. Daar zijn functies als 'Reconciliation and Conflict Officer' (World Vision), of 'Peace & Conflict Officer' (Catholic Institute for International Relations), of onderdelen als 'Peace and Conflict Office' (Catholic Institute for International Relations) of 'Conflict & Health Programme' (London School of Hygiene and Tropical Medicine) heel gewoon binnen de organisaties. In Nederland heeft bijvoorbeeld Cordaid een functie gecreëerd van medewerker conflictbeheersing en verzoening.

Universitair onderwijs

Terwijl er op het terrein van vele belangrijke maatschappelijke vraagstukken universitaire studies zijn, was dit tot voor kort in Nederland voor het terrein van conflictpreventie en vredesopbouw niet het geval. Wel zijn er leerstoelen en leerprogramma's die aan deelaspecten aandacht schenken, zoals de bijzondere leerstoel Rampenstudies aan de Universiteit van Wageningen, en het Centrum voor Vredesvraagstukken aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, waar de nadruk ligt op vredesoperaties. Dit jaar is aan de Universiteit Utrecht het interfacultair Centrum voor Conflict Studies opgezet, dat zeven keuzevakken aanbiedt die verschillende facetten van het veld van conflictstudies belichten. Aan dit centrum is de bijzondere leerstoel Conflictpreventie – en beheersing gekoppeld, die gefinancierd wordt via het ECCP. Voorbeelden in Europa zijn het Department of Peace Studies aan Bradford University (Groot-Brittannië) en het Department of Peace and Conflict Research aan Uppsala University (Zweden).

Training

Bij het creëren van deskundigheid op dit terrein spelen naast universitaire opleidingen specifieke trainingen voor medewerkers die te maken krijgen met conflictsituaties of gaan werken in conflictgebieden een belangrijke rol. De afdeling Training and Education van Clingendael verzorgt o.a. cursussen en seminars over Crisismanagement en Internationale Veiligheid. Clingendael richt zich met name op ambtenaren van de ministeries van Defensie en Buitenlandse Zaken, militair personeel, academici en het bedrijfsleven. Kontakt der Continenten geeft trainingen aan militair personeel, politie en NGO-medewerkers die uitgezonden worden naar conflictgebieden.

Expert pools en resources banks

De laatste jaren wordt er door diverse internationale organisaties steeds vaker een beroep gedaan op regeringen om experts te leveren voor verkiezingswaarneming, vredesopbouw, politietaken etc. Voor de meeste landen blijkt het zeer lastig te zijn om op vaak korte termijn voldoende deskundigen te vinden.

In Canada heeft men in reactie hierop CANADEM (Canadian Resource Bank for Democracy and Human Rights) opgezet met als mandaat: 'Create and manage a resource bank of Canadians with skills in areas as human rights, peacebuilding or democracy, and serve as a civilian standby mechanism for the UN and other international agencies conducting field operations'.

Ook in Nederland zou een dergelijke *expert pool* zeer nuttig zijn. Gezien het internationale karakter van de meeste vredesoperaties, zou het opzetten van nationale *expert pools* en *resource banks* naar één Europees standaardmodel de sterke voorkeur hebben.

5. Het fungeren als Nederlands early warning focal point.

Internationaal zijn de VN, OVSE e.d. en netwerken als FEWER (Forum on Early Warning and Early Response) actief op dit terrein. Een ander voorbeeld is het Zwitserse FAST (Früh-Analyse von Spannungen und Tatsachenermittlung) van de Swiss Peace Foundation. Dit systeem wordt beschreven als een 'early warning chain-system going all the way from monitoring, collection and dissemination of information up to analysis, evaluation, risk assessment and finally presentation of policy options and scenarios credible enough to convince policy-makers about the need for early action'. Dit citaat komt overigens uit de uitstekende studie van Clingendael 'Conflict Prognosis – Bridging the Gap from Early Warning to Early Response', waar de auteurs de ontwikkeling van een 'Conflict and Policy Assessment Framework' voorstellen die door de Nederlandse overheid gebruikt zou kunnen worden in een poging de kloof tussen 'early warning' en 'early action' te overbruggen. Hoewel veel Nederlandse organisaties actief zijn in (potentiële) conflictgebieden, is er in Nederland nog geen (centraal) loket waar men snel 'early warning' signalen kan analyseren en vertalen in concrete aanbevelingen om bijvoorbeeld de Nederlandse regering of de Europese Unie aan te zetten tot actie. Nederlandse organisaties zouden in samenwerking met Clingendael hier voorstellen over kunnen ontwikkelen.

6. Het beïnvloeden van de beeldvorming rond conflicten en conflictpreventie, door media en educatie.

De meeste mensen hebben weinig inzicht in wat conflictpreventie en vredesopbouw inhoudt. Mede daardoor schort het in dit veld ook aan draagvlak en dus politieke druk om tot vroegtijdige actie over te gaan. Educatieve activiteiten, documentaires, films etc, kunnen er voor zorgen dat men het belang en mogelijkheden meer onderkent. Documentairemaker Rob

Hof heeft hiertoe enkele documentaires gemaakt, zoals 'The Silent Diplomat' over Max van der Stoep.

In de VS, Groot-Brittannië en Zuid-Afrika is veel ervaring met projecten op scholen over hoe gewelddoos met conflicten kan worden omgegaan. In Nederland vindt dit op beperkte schaal navolging. Enkele initiatieven op dit terrein zijn 'De veilige School' en het Centrum voor Mondiaal Onderwijs (CMO). Het CMO heeft een informatiepakket samengesteld voor leerlingen van tien tot vijftien jaar, getiteld 'War – Who does anything against it'. In maart dit jaar heeft ECCP twintig deskundigen uit het buitenland naar Nederland gehaald voor een internationaal seminar en een nationale conferentie over 'Conflict Resolution in Schools'.

7. Het ontplooiën van Advocacy en lobby activiteiten voor het hele veld van conflictpreventie en vredesopbouw

De International Crisis Group (ICG), produceert met grote regelmaat analyses van (potentiële) conflicten in de Balkan, Grote-Merengebied en sinds kort Indonesië. De analyses zijn geen doel op zich, maar worden gekoppeld aan concrete beleidsaanbevelingen. Gareth Evans, president van de ICG, verwoordt het als volgt: 'It's not just a matter of being on the ground in potential trouble spots, producing high quality analysis. It's also a matter of producing for decision-makers, and those that influence them, well focussed, well targeted and highly practical policy prescriptions'. Het uiteindelijke doel is dus beleidsmakers en politici aan te zetten over te gaan tot preventieve actie om escalatie van conflicten te voorkomen.

Voor een sterkere lobby naar de Europese Unie is het *European Peace-building Liaison Office* opgericht als onafhankelijke subgroep van het Europees Platform voor Conflictpreventie en Transformatie. Dit kleine bureau in Brussel gaat zich voor de deelnemende organisaties bezighouden met informatievoorziening van, over en naar beleid van de Europese Unie gericht op conflictpreventie en vredesopbouw.

In Nederland ontplooit bijvoorbeeld BBO enige activiteiten op dit terrein. Zo organiseerde BBO in samenwerking met ICCO en Kerken in Actie in augustus 1999 een missie van een delegatie Tweede-Kamerleden van verschillende partijen naar het Grote-Merengebied, waar ontmoetingen waren georganiseerd met vertegenwoordigers van civiele organisaties, lokale overheden, politici en diplomaten. Naast campagnes voor specifieke issues, groepen of landen, zou dit soort activiteiten vaker ondernomen kunnen worden voor het bredere veld.

8. Het bijeenbrengen van de lessons learned en best practices.

De aandacht voor conflictpreventie is redelijk nieuw in Nederland en het idee won pas aan betekenis na de val van de Muur. Zo'n tien jaar later lijkt de pioniersfase plaats te maken voor een zich verder ontwikkelende professionalisering van het veld. Na crises als in de Balkan, Oost-Timor of Sierra Leone wordt van verschillende kanten geanalyseerd wat voor lessen er te trekken zijn uit de afgelopen jaren. Deze zomer heeft Responding to Conflict 'Working with Conflict; Practical Skills and Strategies' uitgebracht. Het Duitse Berghof Research Center werkt aan een handboek voor conflicttransformatie, te raadplegen via internet. Daar deze publicaties zich allen richten op een specifiek onderdeel of een specifiek publiek, is het ook van belang die verschillende lessen bijeen te krijgen en een totaal beeld te maken. Het ECCP heeft daarom het initiatief genomen van een lessons learned project, waarbij 25 topexperts bijeenkomen in Noord-Ierland (februari 2001) om gezamenlijke lessen te formuleren, voorjaar 2001 hiervoor een beknopt boek wordt uitgebracht en oktober 2001 een (inter-)nationale conferentie over wordt gehouden bij Kontakt der Kontinenten.

9. Een conflictresolutie organisatie

Naast deskundigheid binnen organisaties op het gebied van conflictpreventie en vredesopbouw zoals genoemd in punt 4, is er ook behoefte aan organisaties die dit als een van hun hoofdtaken hebben, zoals Pax Christi en het IKV. Deze organisaties hebben diverse projecten in onder andere de Balkan die op verzoening en wederopbouw gericht zijn. Vooral in de post-conflictfase is de betrokkenheid van (westerse) civiele organisaties essentieel voor de wederopbouw van de civiele samenleving in het conflictgebied. Dit is een taak die niet over te laten is aan de militairen. Activiteiten die een dergelijke organisatie zou kunnen ondernemen zijn het (stimuleren van het) opzetten van projecten gericht op vredesopbouw en verzoening, advisering aan lokale organisaties en Nederlands partners als consultant, organiseren van workshops, monitoren van (potentiële) conflictregio's, het snel reageren wanneer spanningen oplopen en dergelijke. Bekende conflictresolutie organisaties in het buitenland zijn International Alert en Search for Common Ground, Conciliation Resources, Institute for Multi-Track Diplomacy. Een dergelijke conflictresolutie-organisatie hoeft niet meteen opgezet te worden, maar kan langzaam, organisch opgebouwd worden in samenwerking tussen verschillende organisaties.

Niet alleen in Nederland maar ook in Europa moet men werken aan een meer gearticuleerd beleid en strategie ten aanzien van conflicten. Concreet betekent dit dat er ook in Nederland een infrastructuur ontwikkeld moet worden in samenwerking met de NGO wereld waarin dit beleid verder uitgewerkt wordt.

Discussie NGO initiatieven

Meer aandacht voor nieuwe conflictgebieden

Vanuit verschillende hoeken werd meer aandacht gevraagd voor nieuwe conflicten in Centraal en Zuidoost Azië. In het kader van het 'Searching for Peace Project' van het Europees Centrum voor Conflictpreventie zal eind volgend jaar een nieuwe *directory* verschijnen met daarin een overzicht van organisaties in Centraal en Zuidoost Azië die zich bezig houden met conflictpreventie en vredesopbouw.

De inbreng van NGO's en lokale partners

Wordt het niet eens tijd om na te gaan wat voor de NGO's de specifieke inbreng is op het thema van conflictpreventie? De relaties tussen reguliere activiteiten van ontwikkelingsorganisaties en conflictpreventie moeten goed in kaart worden gebracht. Daarom zou het goed zijn eerdere conflictinterventies eens kritisch te analyseren op hun effecten voor ontwikkeling. Hoewel (Westerse) NGOs steeds meer aandacht aan conflictpreventie besteden, zijn hun lokale counterparts er ongemerkt al veel langer mee bezig. Op dit punt is het tevens van belang om de zogenoemde *local ownership* te benadrukken. Veel van het werk op het terrein van conflictpreventie is namelijk een zaak van de lokale mensen in conflictgebieden zelf. Daarnaast zijn ook regionale organisaties (zoals de OAE en ECOMOG) belangrijke actoren op het terrein van conflictpreventie. NGOs in het Westen kunnen door middel van hun counterpart-netwerk een belangrijke bijdrage leveren. Vaak bestaan er in Nederland contacten met organisaties die al tientallen jaren opereren in een bepaald conflictgebied. Het zou zonde zijn om niets met de reeds opgebouwde expertise te doen. Dit sluit echter niet uit dat we ook in Nederland een duidelijk beeld moeten hebben van de situatie in conflictgebieden en van wie hierover in Nederland informatie heeft.

Bundeling van expertise

Er is veel versnipperde expertise op het gebied van conflictpreventie en vredesopbouw, en het zou van belang zijn om deze expertise over bepaalde regio's en thema's meer te bundelen. Conflictgerelateerde interventies zouden zich kunnen toespitsen op bepaalde thema's en onderwerpen die in meerdere landen spelen (handel in diamanten, kleine wapens, landmijnen, vrouwen in conflict). Op basis hiervan zouden dan ook specifieke netwerken van betrokken organisaties opgezet kunnen worden om op een wat meer structurele wijze om te gaan met de problematiek en de nationale en internationale expertise ten aanzien van diverse regio's of thema's in kaart te brengen en te bundelen. Aangezien het onderwerp van conflictpreventie binnen Nederland slechts een marginale positie inneemt is het wel belangrijk dit binnen een breder internationaal kader te doen. Een dergelijk *focal point* zou met name voor politici zeer nuttig zijn om snel een helder beeld te krijgen van een bepaalde conflictsituatie (bijvoorbeeld goede achtergrond informatie betreffende de oorsprong en dynamiek van conflicten. De huidige analyses die aangeboden worden zijn namelijk vaak beperkt. Let wel, de bundeling van expertise hoeft zeker niet altijd tot eenduidige aanbevelingen te leiden. Pluriformiteit van opvattingen zal ook onder deskundigen blijven bestaan, maar dit is wellicht juist een belangrijke bijdrage aan het debat.

Oprichten van faciliteit voor conflictmonitoring

Eén van de discussiethema's betrof de behoefte aan een organisatie voor de monitoring van conflicten en informatievoorziening aan de overheid. Hierover ontspon zich een debat tussen enerzijds de voorstanders van een 'onafhankelijke' partij die van buiten de overheid *early-*

warning signalen oppikt over oplopende spanningen in een bepaalde regio en deze vervolgens doorspeelt aan de overheid en anderen die wezen op de geringe bruikbaarheid van dit soort modellen in de praktijk. Zo bleek het vaak genoemde *FAST*-model namelijk niet altijd even gewaardeerd te worden door de Zwitserse overheid vanwege de geringe toepasbaarheid van de aanbevelingen in de beleidspraktijk. Een andere benadering is om binnen de overheid voldoende capaciteit voor conflictanalyse te ontwikkelen om zodoende te komen tot een betere besluitvorming. Hieraan kunnen buitenstaanders vanzelfsprekend wel bijdragen leveren. Het Conflict Policy and Assessment Framework van Clingendael is hiervan een voorbeeld. Beide benaderingen benadrukken de noodzaak van een debat en informatie-uitwisseling tussen NGO's en de politiek. Hierin zien de NGO's de (beperkingen van de) politieke realiteit, en kunnen politici en beleidsmakers op een 'creatievere wijze' kennis nemen van de verschillende perspectieven die ten aanzien van de problematiek in de samenleving voorkomen.

Relatie tussen de politiek en NGO's

Nederland heeft een betere infrastructuur op het terrein van conflictpreventie nodig, bestaande uit zowel wetenschappers als NGO's. Er is teveel versnippering aan informatie, NGO's weten van elkaar niet waarmee ze bezig zijn en er vindt ook weinig terugkoppeling plaats vanuit het veld richting politiek. Daarom zijn zij in politieke zin een niet erg sterke tegenspeler van de Nederlandse overheid. Uit de discussie kwam later overigens de twijfel naar voren of de politiek eigenlijk wel serieus behoefte heeft aan de inbreng van NGOs. Met name als NGOs zich zouden bundelen in een *focal point* lopen ze het risico door de politiek gezien te worden als een kartel en door de politiek buitengesloten te worden. Aan de andere kant wordt er vanuit de overheid geen actie ondernomen om samen met NGOs rond de tafel te gaan zitten om deze problematiek te bediscussiëren. Op dit punt kunnen we misschien nog veel leren van de Noorse regering, die erkent dat 'zij het als regering niet alleen kunnen'. De Noren zijn daarom in het verleden veelvuldig met NGOs in discussie gegaan en hebben zelfs gezamenlijk projecten op het terrein van vredesopbouw uitgevoerd. Zij zijn van mening dat deze samenwerking tot een betere bijdrage aan vredesopbouw processen heeft geleid. In de discussie werd naar voren gebracht dat toenmalig minister Pronk inzake het conflict in Afghanistan wel het initiatief heeft genomen om in overleg met NGOs te bekijken wat er nu gedaan kon worden aan het verminderen van het geweld dat voortkwam uit dat conflict.

Early warning en early action

De suggestie wordt vaak gewekt als zouden er in het verleden geen *early warning* signalen vanuit de wetenschap aan de politiek zijn afgegeven. Echter, deskundigen zijn zeer zeker wel gericht geweest op een concrete beleidsaanpak en hebben niet alleen maar in hun 'ivoren torens' gezeten. Alleen heeft dit zelden tot *early action* geleid. Juist op dit punt ligt een belangrijke taak voor NGO's, om te zorgen dat met deze signalen iets gedaan wordt. Met andere woorden, dat academische waarschuwingen omgezet worden in politieke acties. Een mogelijkheid hiertoe zou zijn dat NGO's verschillende, goed onderbouwde, *policy options* aandragen om adequaat in te spelen op toenemende spanningen in conflictgebieden. Het initiatief van o.a. Groen Links om verschillende bijeenkomsten met NGOs en experts over conflictpreventie te organiseren is hiervan een goed voorbeeld. Dit zou echter op een nog wat bredere basis dienen te gebeuren.

In de discussie kwam voorts naar voren dat er in veel gevallen een bepaalde spanning bestaat tussen het vanuit de actualiteit reageren op conflictsituaties en de noodzaak een langdurige relatie te onderhouden met één specifiek conflictgebied. Het opbouwen van kennis die noodzakelijk is om werkelijk effectief te kunnen zijn, kost veel tijd en moeite. Juist in

complexe conflictsituaties is het van belang om een langdurige 'commitment' te hebben en relaties en specifieke kennis op te bouwen. Vaak lijkt het zo te zijn dat de belangstelling voor een bepaald conflictgebied fluctueert met de actualiteit daarvan. Door het bevorderen van een aantal samenwerkingsverbanden en institutionele voorzieningen als hierboven aangegeven, kan er een betere balans bereikt worden tussen de noodzaak op de actualiteit te moeten reageren en de vereiste meer structurele en langdurige aanpak van complexe conflictsituaties.

Conclusies

1. Herprofilering van Nederlands conflictbeleid

Het Nederlandse beleid wordt in sommige opzichten gekenmerkt door een aantal tekortkomingen. Met name in internationaal perspectief heeft Nederland op het terrein van conflict en ontwikkeling veel van haar élan verloren. De innovatieve ideeën en notities uit het begin van de jaren '90 hebben de laatste jaren (vanuit de beleidskant) weinig navolging gekregen en zijn onvoldoende aangepast aan de actuele ontwikkelingen. Gezien het nog steeds grote aantal conflicten is het wenselijk de oude lijn op te pakken en verder uit te werken. Academische en niet-gouvernementele organisaties kunnen een bijdrage leveren aan deze herprofilering.

2. Gebrek aan geïntegreerd conflictbeleid

Met name in de uitvoering van het Nederlandse conflictbeleid zijn duidelijke integratieproblemen aanwezig. Ondanks de herijkings- en ontschottingsexercitie is er nog geen geïntegreerd en integraal geaccepteerd beleidskader aanwezig. Dit belemmert de slagvaardigheid van de Nederlandse overheid wanneer er gereageerd moet worden op specifieke gevallen.

3. Relatie Nederlandse overheid en NGO-wereld

De relatie tussen de Nederlandse overheid enerzijds en de academische en NGO-wereld anderzijds is zwak en incidenteel. Een betere afstemming via informatievoorziening en uitwisseling is gewenst. Aan de ene kant maakt de overheid te weinig gebruik van de kennis die aanwezig is bij academische instellingen en NGO's en aan de andere kant zijn de NGO's niet in staat gebleken een relevante beleidsdiscussie te entameren met de Nederlandse overheid. In bijvoorbeeld Noorwegen zijn deze relaties aanzienlijk beter ontwikkeld.

4. Gebrek aan kennis

Er is behoefte aan meer kennis over de beschikbare beleidsinstrumenten en dan met name de toepassing van deze instrumenten. Deze kennisvergroting zou ook via academische instituten kunnen plaatsvinden. Daarnaast moet er een betere monitoring en evaluatie plaatsvinden van conflictgerelateerde interventies alsmede een duidelijke analyse en diagnose van conflictsituaties.

5. Bundeling van krachten binnen de NGO wereld

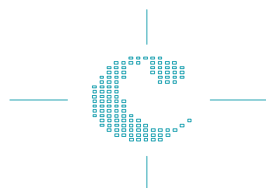
Tot op heden is er ook te weinig contact geweest tussen de NGO's en de academische wereld. Door een gebrek aan contact zijn er nog weinig initiatieven geweest om een eigen forum op te zetten, van waaruit een lobby gevormd zou kunnen worden. Deze lobby zou niet alleen moeten functioneren richting overheid, maar ook richting de eigen gelederen. Ook de informatie-uitwisseling laat te wensen over. Hier moet toch duidelijk de hand in eigen boezem worden gestoken: wat de NGO-wereld en de academische instellingen de overheid verwijt, moet ze ook zichzelf verwijten.

6. Concrete invulling van beleidsthema's

Tenslotte is er een aantal inhoudelijke opmerkingen gemaakt rondom bepaalde thema's en aspecten daarvan. Er is meer aandacht gevraagd voor thema's als 'kleine wapens', 'diamanthandel', en 'de positie van vrouwen en kinderen', die zowel vanuit de overheid

als vanuit de academia meer gerichte aandacht verdienen. Daarnaast is er in de discussie gepleit voor een concrete invulling van de bovengenoemde thema's en aspecten in specifieke conflictlanden waar deze problemen aan de orde zijn. Een cohesie van thema's, beleid en instrumenten is een noodzakelijke voorwaarde om tot een kwalitatief goed beleid te komen.

Informatie over CRU en ECCP

The Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael'

The Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael' was formed in 1983 by a merger of various Dutch Institutes active in the field of international relations. The Institute derives income from courses and contract research, and receives a subsidy of the Ministries of Foreign Affairs and Defence. The Institute and its staff are autonomous in that their activities and views are completely independent of any public or private body.

The objective of the Clingendael Institute is to promote understanding of international affairs. Special attention is devoted to Dutch foreign and security policy, the European Union, NATO, the United Nations and other international organizations, and conflict and security issues.

Clingendael seeks to achieve this objective by means of research, the publication of studies, the organization of courses and training programmes, and the provision of information. It acts in an advisory capacity to the government, parliament and social organizations, organizes conferences and meetings, maintains a library and documentation centre, and publishes the monthly journal *Internationale Spectator*. Clingendael actively works together with similar research and training institutes in the Netherlands and abroad.

For information on research, publication and a course programme, please visit the website <http://www.clingendael.nl>

Clingendael Conflict Research Unit

Introduction

In the post-Cold War era 'new wars' have emerged. This caused a shift in attention from interstate to intrastate conflict, challenging both conflict researchers and policymakers to increase their understanding of the complexity and multi-dimensionality of these conflicts. In 1992 the Clingendael Institute initiated the Causes of Conflict Project (CODW) at the request of the Netherlands Ministry of Foreign Affairs. The objective of research was to analyse the causes of conflict in developing countries and to identify policy options and instruments for dealing with these conflicts.

CRU Research

The Conflict Research Unit in particular focuses on the current 'gap' between academic research and the policy practice, as ambitions to prevent and end violent conflict require new conceptual and analytical frameworks. Research is geared toward the development of innovative perspectives and policy approaches to intrastate conflict. CRU-research is characterized by a systematic focus on the relationship between state and society as key to understanding the causation of conflict and the complexities of conflict resolution. The ways in which power and resources are distributed and disbursed by the state receive special attention.

The research agenda has included various projects, covering topics as: comparative research on causes and dynamics of conflict in West Africa, Central America and South Asia; conflict prevention in the practice of international and regional organizations; conflict-related interventions by the Netherlands government; early warning, early response and conflict prognosis; political economy of internal conflict; power-sharing; political-military relations; resources, entitlement and poverty-related conflict; and rehabilitation, sustainable peace and development in post-conflict situations.

Several of these projects have been executed in collaboration with research institutes in South Asia, West Africa and Central America.

CRU Seminars, Courses and Lectures

An important aim of the CRU is the dissemination of information to policymakers and the general public. For this reason it organizes seminars and colloquia, in the Netherlands as well as in the countries under study. These seminars aim at formulating new policy issues and related research topics, as well as practical methodologies. Participants in these seminars include researchers, practitioners, policymakers and NGO representatives.

Apart from the research agenda, the CRU acts as a consultant to Dutch government departments and other governmental as well as non-governmental organizations on current developments on an ad hoc basis. Members of the CRU also participate in seminars, courses and lectures organized by universities, ministries and private organizations.

Publications

All research results and publications of the CRU are publicly available. For a list of book publications and occasional papers, please visit our website <http://www.clingendael.nl/cru>.

CRU Network and Researchers

The CRU consists of a research director, project researchers and associated researchers. Their educational background includes political science, history, human geography, sociology and anthropology, as well as more applied perspectives such as development and disaster studies. Members have experience in the formulation and implementation of Dutch foreign and security policy, are experienced project leaders and have carried out fieldwork in a number of developing countries in co-operation with international research teams. Apart from its own resources, the CRU can draw upon other staff members and resources of the Clingendael Institute.

The CRU has executed a number of research activities in collaboration with its various counterparts in the different regions. These currently include:

- The Arias Foundation for Peace and Human Progress, Costa Rica
- The International Centre for Ethnic Studies (ICES), Sri Lanka
- The Institute of Economic Affairs (IEA), Ghana
- The South African Institute of International Affairs (SAIIA), South Africa

The CRU, furthermore, participates in an international network for conflict research:

- African Studies Centre (ASC), Leiden State University, the Netherlands
- CERES Research School, the Netherlands
- Conflict Prevention Network (CPN), Germany
- European Center for Conflict Prevention (ECCP), the Netherlands
- Forum on Early Warning and Early Response (FEWER), United Kingdom
- Franklin Advisory Services, Belgium
- Fund for Peace, United States
- Payson Centre, Tulane University, United States

CRU Members

Tsjeard Bouta – tbouta@clingendael.nl

Development sociologist who worked on local coping mechanisms and conducted fieldwork in Central Asia and Central America. Apart from focusing on political-military issues, he is currently functioning as office manager of the Conflict Research Unit.

Georg Frerks – gfrerks@clingendael.nl

Sociologist seconded to the Clingendael Institute from the Ministry of Foreign Affairs. He is head of the Conflict Research Unit and professor of Disaster Studies at Wageningen University. He specialized in the policy aspects of development-related conflict and emergencies in developing countries.

Luc van de Goor – lgoor@clingendael.nl

Historian specialized in political-military dimensions of conflict as well as conflict prognosis. With an interest in state formation and governance, he is involved in research on power-sharing mechanisms and security sector reform.

Suzanne Verstegen – sverstegen@clingendael.nl

Development sociologist with postgraduate diploma in international (economic) relations. Her regional focus is on Central America. She specialized in socio-political issues and conflict prognosis, and is currently working on the topic of poverty-related conflict.

Jeroen de Zeeuw – jzeeuw@clingendael.nl

Development sociologist with a research interest in the interplay between development and conflict. He has worked on refugee issues in West Africa and is currently involved in research on rehabilitation, sustainable peace and development in post-conflict settings.

Associated Researchers

Pyt Douma

Human geographer with special interest in the socio-economic dimensions of conflict, and extensive fieldwork experience in Africa. As an independent researcher and associated member to the CRU he is currently involved in research on political economies of violence.

Klaas van Walraven

Political scientist specialized in international relations and politics in Africa. He has worked extensively on the OAU, ECOMOG, early warning and conflict prevention in international organization. He currently executes research on democratization processes in Africa at the African Studies Centre.

© Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael'

Clingendael 7, 2597 VH The Hague, The Netherlands

P.O. Box 93080, 2509 AB The Hague, The Netherlands

Telephone + 31 70 324 53 84, telefax + 70 328 20 02

<http://www.clingendael.nl/cru>

The European Platform for Conflict Prevention & Transformation and the European Centre for Conflict Prevention

The European Platform for Conflict Prevention and Transformation is a network of more than 100 key European organisations working in the field of the prevention and/or resolution of violent conflicts in the international arena. Its mission is to facilitate the exchange of information and experience among participating organisations, as well as to stimulate co-operation and synergy.

The European Centre for Conflict Prevention is an independent non-governmental organisation based in the Netherlands. Its mission is to contribute to prevention and/or resolution of violent conflicts in the world, like in Kosovo and Rwanda. The Centre acts as the secretariat of the European Platform for Conflict Prevention & Transformation and initiates, co-ordinates and implements the activities of the Platform.

The main objectives and activities are:

Networking and information exchange

- European Platform meetings are organised annually, the last meeting took place in May 2000. Sixty affiliated organisations gathered in the Netherlands to discuss issues such as the European Union's policy towards conflict prevention; conflicts and conflict resolution in the Caucasus and Sierra Leone; Lessons Learned and Best Practices; and general networking.
- The European Platform aims to include participant organisations from all European countries. Optimally, these should be national platforms or networks, such have already been established in e.g. Finland, Germany, the Russian Federation, Switzerland and the UK. In countries where no such focal point exists, the Platform aims to support the creation of one.
- The Conflict Prevention Newsletter is one of the few general newsletters on conflict prevention and resolution in the world. It has a circulation of 2,500 world-wide. Regular contributions to the Newsletter from prominent organisations such as International Alert, Saferworld and the African Centre for the Constructive Resolution of Disputes (ACCORD) greatly enhance its international focus as well as its quality of information. In 2000 a thematic special on Water & Conflict was included. Specials on Education & Conflict Prevention; Media & Peacebuilding; and Best Practices & Lessons Learned are planned for the future.

Clearinghouse

- The Platform's web-site <www.euconflict.org> is one of the most comprehensive sources of information in the field of conflict prevention, and records an average of 80.000 hits per month. Background information is presented on conflicts and peacebuilding activities, combined with other service information like contact persons, addresses of organisations, web sites and databases, all kind of networks in the field, new literature, conferences and other events in the world.
- The International Directory was published by the Platform in 1998. It provides an overview of 475 organisations active in the field of conflict prevention and resolution, and lists their activities.
- The Information Centre maintains a large collection of material produced by organisations around the world involved in conflict prevention. Its focus is upon unpublished and unpublicised 'grey literature' produced by NGOs.

Searching for Peace programme

- The Searching for Peace programme is aimed at recording, describing and analysing prevention and management efforts in the main violent conflicts in the world. Surveys of these efforts are produced per region, as well as complementary directories, which contain profiles of the main local and international NGOs working in the field of peacebuilding and conflict prevention. The results are published in a series of books as well as on the European Platform's web site. *Searching for Peace in Africa – An Overview of Conflict Prevention and Management Activities (October 1999)* was the first publication in this programme. The programme is on-going, publications on Europe, the Caucasus & Central Asia, and Asia & the Pacific are planned for the year 2001.

Raising awareness of the importance and possibilities of conflict prevention and resolution

- People Building Peace is a project aimed at collecting and publishing inspiring stories of peacebuilding, with special attention to examples of successful peacebuilding by different actors, such as women groups, churches, media, the corporate sector, etc. The first publication was issued in May 1999: *People Building Peace; 35 Inspiring Stories from Around the World*. The project is on-going.
- In the Netherlands the European Centre established a Special Chair of Conflict Prevention and Management at Utrecht University. The courses will start in September 2000.
- Media & Peacebuilding is a project aimed at developing an operational framework for peacebuilding activities of media. It will be implemented by the Platform in close collaboration with IMPACS (Canadian NGO) and the European Centre for Common Ground (Brussels based NGO).

Lobby and advocacy

- A group of Platform organisations recently established the European Peacebuilding Liaison Office. This Liaison Office is an independent sub-group of the European Platform for Conflict Prevention & Transformation and will be operational from fall 2000. The primary tasks of the Liaison Office will be to service NGOs working in the field of conflict prevention and resolution with information on relevant developments within the EU institutions and to facilitate their interaction with these authorities.
- In June 2000 the European Platform, in close co-operation with International Alert and Saferworld, published a lobby document aimed at influencing the agenda of the G-8 summit in Japan in July.
- In 2001 the European Platform will use the occasion of the Swedish Presidency of the EU to present a conflict prevention and peacebuilding policy document, proposing to EU institutions and national governments an infrastructure for conflict prevention. The final document will be presented at the next Platform meeting in Sweden. The drafting of this document started in the summer of 2000.

Lessons Learned

- The project Lessons Learned is aimed at formulating *common lessons learned* in the field of conflict prevention. It should contribute to expertise and policy-making on conflict prevention and conflict management. "Lessons Learned" and "Best Practices" which have been found to be crucial by experts will be formulated and integrated to stimulate greater coherence and an integrated body of knowledge in this field.

European Centre for Conflict Prevention, Achter de Dom 20, P.O. Box 14069, 3508 SC Utrecht, The Netherlands; Phone: +31-30-253 75 28, Fax: +31-30-253 75 29, E-mail: euconflict@euconflict.org, Website: <http://www.euconflict.org>
